

ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНИХ АКТІВ УКРАЇНИ ЩОДО ОХОРОНИ ПРАЦІ В ІТ-СФЕРІ

*Колпаков П. С., студ. (гр. КВ-71, ФПМ КПІ ім. Ігоря Сікорського);
Полукаров Ю. О., к.т.н., доц. (каф. ОППЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського)*

Анотація. Проаналізовано державні норми України щодо охорони праці для робітників, що працюють з екранними пристроями. Розглянуто аналогічні норми в законодавстві Російської Федерації та Сполучених Штатів Америки. Здійснено порівняльну оцінку Українських, іноземних та міжнародних норм.

Ключові слова: охорона праці, екранні пристрої, порівняльний аналіз, законодавчі норми, санітарні норми.

Abstract. The state norms of Ukraine on labor protection for workers who work with screen devices are analyzed. Similar norms in the legislation of the Russian Federation and the United States of America are analyzed. A comparative analysis of Ukrainian, foreign and international norms was carried out.

Keywords: occupational safety, screen devices, comparative analysis, legislative norms, sanitary norms.

Вступ. Наразі в Україні існують певні законодавчі норми щодо охорони праці в ІТ-сфері. Але їх зміст є обмеженим та потребує поглибленого аналізу. Покращення законодавчих норм, встановлення додаткових обмежень та перегляд старих нормативів може призвести до підвищення ефективності виробництва, тому ця задача є доволі актуальною.

Метою роботи є виявлення недоліків у вітчизняній нормативній базі охорони праці працівників ІТ-сфери шляхом порівняння з іноземними та міжнародними стандартами у даній сфері.

Методики, матеріали і результати досліджень. В Україні станом на 2020 рік діє НПАОП (нормативно-правовий акт про охорону праці) 0.00-7.15-18 “Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями” [1]. Будь-яка (за деякими виключеннями) робота з екранними пристроями регулюється саме цим нормативно-правовим актом.

Як зазначено у самому НПАОП 0.00-7.15-18, він розроблений на основі директиви 90/270/ЄЕС “Про мінімальні вимоги безпеки та здоров'я при роботі з екранними пристроями” [2,3]. Ця директива встановлює доволі великий перелік вимог, зокрема, вимоги до освітлення, рівнів шуму, до розташування обладнання і т. і. Але конкретні обмеження директивою не встановлюються, наведено лише загальні принципи.

В першу чергу, слід розглянути вимоги, які не являються специфічними для робітників з екранними пристроями, а саме: вимоги до рівнів шуму, чистоти повітря та мікроклімату. В українському, російському та американському законодавствах чітко прописані всі необхідні обмеження. Допустимі рівні шумового забруднення встановлюються в залежності від частоти шумового сигналу, а в американському законодавстві обмеження ще й

прописані в залежності від тривалості взаємодії з джерелом шуму [4, subpart G]. Натомість російські та українські норми у даному питанні майже ідентичні, оскільки базуються на радянських нормативах.

В свою чергу, специфічні вимоги для працівників, що працюють з екранними пристроями, описані вельми обмежено. Наприклад, щодо якості зображення на екрані, написано наступне – “Символи на екранних пристроях мають бути чіткими, відповідного розміру. Між символами і рядками символів має бути належна відстань” [1, розділ V, пункт 3]. Посилання на конкретні норми відсутні. Ці вимоги нічим не відрізняються від вимог у директиві 90/270/ЄЕС. Багато з них слід вважати лише рекомендаціями. Але вимоги щодо електромагнітного випромінювання та розташування обладнання конкретизуються в нормах ГОСТ.

Трохи інша ситуація спостерігається в законодавстві Російської Федерації. Там основним документом є ТОИ Р-45-084-01 «Типовая инструкция по охране труда при работе на персональном компьютере» [5]. В ній відсутні рекомендації, аналогічні до рекомендацій з директиви 90/270/ЄЕС, але наявні посилання на санітарні норми, які у багатьох випадках встановлюють більш чіткі та суворі обмеження. Наприклад, приведено конкретні норми щодо зображення на комп’ютерному дисплеї (табл. 1).

Таблиця 1

Вимоги щодо зображення на комп’ютерному дисплеї, згідно ТОИ Р-45-084-01 (переклад)

	Параметри	Допустимі значення
1	Яскравість білого поля	Не менше 35 кд/кв.м
2	Нерівномірність яскравості робочого поля	Не більше +/-20%
3	Контрастність (для монохромного режиму)	Не менше 3:1
4	Тимчасова нестабільність зображення (ненавмисна зміна в часі яскравості зображення на екрані дисплея)	Не повинна фіксуватись
5	Просторова нестабільність зображення (ненавмисні зміни положення фрагментів зображення на екрані)	Не більше 2 x 10(-4L), де L – проектна відстань спостереження, мм

Ситуація з законодавчим органом США дещо гірша. Серед офіційного переліку стандартів відсутні специфічні вимоги для працівників з екранними пристроями [6]. Також Сполучені Штати Америки не являються членом Міжнародної організації праці, тому багато вимог, які широко прийняті в усьому світі, там відсутні.

Висновки. Виходячи з проведеного аналізу можна резюмувати, що, в цілому українське законодавство в сфері охорони праці є адекватним. Воно орієнтується на міжнародні норми та цілком їм відповідає. Деякі вимоги не

носять чіткий характер, тому можуть трактуватися по-різному. Але ця ситуація не є специфікою України – подібне спостерігається і в зарубіжних нормах. Відповідно, і в українському, і в зарубіжному законодавстві є простір для покращення у сфері охорони праці працівників ІТ. Конкретизація та стандартизація деяких вимог можуть суттєво покращити якість державних норм, підвищити ефективність виробництва, та зменшити кількість професійних захворювань працівників, які працюють на комп'ютеризованих робочих місцях.

Література

1. Про мінімальні вимоги безпеки та здоров'я при роботі з екранними пристроями; НПАОП 0.00-7.15-18 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-18>
2. Directive 90/270/EEC - display screen equipment / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osha.europa.eu/en/legislation/directives/5>
3. Гігієнічні вимоги до організації роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин; ДСанПін 3.3.2.007-98. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dnaop.com/html/2297/doc-%D0%94%D0%A1%D0%B0%D0%BD%D0%9F%D1%96%D0%BD_3.3.2.007-98
4. Regulations (Standards - 29 CFR), 1910 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910/>
5. ТОИ Р-45-084-01. Типовая инструкция по охране труда при работе на персональном компьютере (утв. Приказом Минсвязи РФ от 02.07.2001 N 162) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mvf.klerk.ru/spr/spr89.htm>
6. Санитарно-эпидемиологические требования к физическим факторам на рабочих местах / СанПиН 2.2.4.3359-16 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://docs.cntd.ru/document/420362948>